

تقسیمات کشوری، تعامل قومیت‌ها و امنیت ملی (غرب و شمال غرب ایران، کردها و آذری‌ها) (چکیده رساله)

محمد قصری^۱

استاد راهنما: دکتر محمد رضا حافظ‌نیا

اساتید مشاور: دکتر حمید احمدی - دکتر حسین حسینی

سال: ۱۳۸۲

مقطع: دکتری

هدف از این تحقیق شناسایی تأثیر الگوهای فضایی بر امنیت ملی به منظور دست‌یابی به نقش بهینه این الگوها در سازماندهی سیاسی فضای جمهوری اسلامی ایران بوده است. دستیابی به این هدف از مسیر پاسخگویی به این سؤال اصلی است که: "تا چه اندازه الگوی تقسیمات کشوری با الگوی توزیع اقوام در شمال غرب و غرب ایران انطباق داشته و این امر تا چه حد بر ایجاد و افزایش امنیت و آرامش ملی تأثیر گذار بوده است". فرضیات سه‌گانه این تحقیق بر اساس سئوالات فرعی منبسط از نگاه تاریخی، عوامل مؤثر بر تغییرات و تأثیر گذاری بر مؤلفه‌های امنیت ملی، تعیین شد. دوره زمانی مورد بررسی علی‌رغم داشتن نگاهی اجمالی در تاریخ از دوران باستان به بعد به طور مشخص دوره یکصد ساله معاصر از سال ۱۲۸۵ ه.ش بوده و منطقه جغرافیایی مورد مطالعه استان‌های آذری و کرد نشین شمال غرب و غرب کشور است.

در این رساله روش تحقیق توصیفی-تحلیلی است و از روش جمع‌آوری اسنادی و میدانی (مصاحبه و پرسشنامه) بهره‌برداری شده است. یافته‌ها با استفاده از

۱. دکتری مدیریت راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی

روش‌های آماری توصیفی، استنباطی و فضایی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و نتایج حاصل عبارتند از:

اول - شکل‌گیری الگوی فعلی تقسیمات کشوری از ابتدای مرحله تعریف قانونی خود در سال ۱۳۸۵ ه.ش و همچنین تغییرات بعدی آن در طول یکصد سال مورد مطالعه، متأثر از شرایط سیاسی- فرهنگی حاکم بر منطقه بوده و بر این اساس از حیث جغرافیای سیاسی مرزبندی‌های معنی‌داری را به خود گرفته است.

دوم - درخواست و تحقق تغییرات در این الگو که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی رشد فزاینده‌ای به ویژه در شکل‌گیری شهرستان‌های جدید داشته است، علیرغم شرایط فرهنگی- سیاسی حاکم بر منطقه مورد مطالعه در غالب موارد، ماهیت قومی- زبانی نداشته و عمدتاً در راستای فراهم شدن شرایط مناسب‌تری برای بهره‌مندی در چرخه توسعه‌های اداری- اقتصادی بوده است.

سوم - در الگوی حاکم بر تقسیمات کشوری ایران در مناطق مورد مطالعه عوامل فرهنگی مؤثر بوده ولی در تغییرات درون مرزهای داخلی آن عوامل اداری- توسعه‌ای نقش بیشتری را ایفا نموده و از حیث اثرگذاری بر ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و امنیت ملی دارای رابطه عمیق می‌باشد. تأثیر این رابطه در مناطق کردنشین جنوب آذربایجان غربی و کردستان نسبت به مناطق آذری‌نشین و کردنشین کرمانشاه و ایلام از تأثیر بیشتری برخوردار بوده است.

رتال جامع علوم انسانی